

EKONOMIA

Ez duzue lotsarik

AINHOA ETXAIDE
AMORRORTU

Enplegu duina ziurtatu berdintasun baldintzetan, jarduera ekonomiko lehiakor, jasangarri eta arduratsua bultzatuta". Ez da txikia Eusko Jaurlaritzak PSE-EEren ekime- nez Enplegurako Itun Sozialari jarritako helburua. Eta ez dira gutxi itunarekin bat egin dutenak: enpresariak, EAEko hiru unibertsitateak, merkataritza ganberak eta gutxiengo sindikala, besteak beste.

Enplegu duina ziurtatzeko bost ardatz, hamar konpromiso eta amaierarik ez duen kontzeptu zerrenda aurkitu daiteke: kalitatezko enplegua, enplegu erresilientea, enplegurako politika aktiboetarako eskubide subjektiboa, aukera berdintasuna... Zailtasun bereziak dituzten kolektiboentzat berdintasuna ziurtatuko dien arreta eta zerbitzua ere aipatzen da itunean. Baita berrikuntza ere. Eta geroz eta gehiago aldatzen den lan merkatuan, erantzun azkarrak eta arinak eman behar izatea. Lurraldean arteko orekaz ere ari da, enplegurako aukerak eskualde edo herri guztietara iritsi daitezten. Adostasunak, elkarlana eta gobernantza irekia. Eta batez ere: sustatu, bultzatu, lagundu, eragin, bideratu, iradoki. Bide oso baten emaitza. Elkarrizketa Sozialerako mahaiaren lorpen berri bat. 2023an onartu zen Enpleguaren Euskal Legearen ondorioa. Arnas luzeko *Enplegurako Euskal Estrategia 2030* planaren baitan kokatzen dira guztiak.

97 eragile, prekarietate hitza aipatzen ez duen eta lan merkatuari begira neurri zehatz bat bera ere jasotzen ez duen adostasun zabal bezain hutsalaren bueltan. Sailburuak azpimarratu duenez, sekulan egin ez diren gauzak egin direlako lortu den ituna da honakoa. Auskalo zer den ezer ez egiten jarraitzeko egin behar izan duten gauza berri hori. Auzo lotsa. ●

ANALISIA

Finean, ingurumena galtzaile

JENOFA BERTHOKOIRIGOIN

Laborarien ongietzaren eta mundu mailako komertzio bidegabearen errealitateak lehen lerroan jartzeko balio izan digu Ipar Euskal Herrian eta Frantziako Estatuan zabalduko laborarien mugimenduak. FNSEA eta JA sindikatuek gidaturiko protestak bi aldarri nagusi zituen: berehalako laguntza ekonomikoak eta arauen gutitzea. Ongietzak eta kexuak akuilaturik, berehala erantzun zioten blokeoaren deia nekazariak –izan afiliatuek edo ez–. Kanpotik eta hiritik ikusita, baliteke *altxamendu* itxura hartu izana, Paris hartzera doazen milaka menpe- raezinen *protesta kontrolaezin* batena. FNSEAK buruak laborariei etxera sartzea galdetu dien honetan, ondoriozta dezakegu ez dela horrela izan: hamarkada luzeetan eskuz esku dabilzan FNSEAK eta Frantziako Gobernuak elkarrekin orkestraturiko protesta izan da. Agroindustriaren bultzatzaile den FNSEAK bidean kausituriko trabak –arau ekologikoak– desagerrarazteko asmoz gidaturitako protesta izan da. Bistan da, laborarien ongietzari erantzuteko aldarriak ere zituen esku artean, blokeoetatik hori zutelako galdatzen. Joko maltzurra egin du hor FNSEAK, laborarien desesperazioa bere interesen alde baliatuz. Bi neurri aipatu ditzakegu: Bioaniztasunaren Agentzia independentea estatuaren meneko jarri izana –agroindustriaren lobbygintza ikusirik, bada aldaketa arriskutsua– eta 2030erako pestiziden erabilpena %50az gutitzea helburu zuen Ecophyto Planaren etenaldia. Zailtasun ekonomikoei erantzuteko neurri batzuk ere lortu dituzte, hori gabe mespretxu edo trufa sentimendua areagotuko zitzaielako laborariei.

Mugimendu sozial ia oro erreprimitzen duen Frantziako Estatuan nahiko esanguratsua izan da ikustea Poliziari pazientzia eta elkarlan handiz bideraturiko blokeoak izan direla. Esanguratsua ere *mainstream* komunikabideek egin dioten jarraipena –tartean, milioi askoko industrial Vincent Bolloréren eskuetan den C News kateak elkartasunez bere logoa alderantziz jarri izana–.

Agroekologiaren alde dabilen Confederation Paysanne sindikatua ere lotu zaio borrokari, aldarri propioak aitzinean jarriz. Baina ez da entzuna izan: negoziazio mahaira ez da deitua izan eta *mainstream* komunikabideetan ere ez da kontuan hartu. Guztiontzat balio beharko lukeen abisua dakar laborarien mugimenduak: trantsizio ekologikoak aurkariak kausituko ditu bidean eta aitzina egiteko determinazio politiko handia beharko dute agintari politikoek. Aldi honetan ez dute horrelakorik ukan, eta laborariez gain, guztiok gara galtzaile atera. ●